

רַב טוֹב לְבַיִת יִשְׂרָאֵל

עלון תורני שבועי על פרשת השבוע
המותאם במיוחד לנשים ולנערות

פרשת שלח תשע"ה ♦ קונמרס א

בקונטרס זה תיקננו את טעויות הדפוס, חילקנו את המאמרים לפסקאות, פיסקנו את הקטעים, פתחנו את ראשי התיבות, השלמנו חצאי מילים, הוספנו מירכאות כפולות – "כזה" – להדגשת מה שנראה לנו כצריך, הוספנו מראה-מקומות לתנ"ך ולדברי חז"ל, הוספנו ניקוד במקרה הצורך, כשהוזכר במאמר 'עיינ שם' הבאנו את הקטע השייך להבנת הענין. להקלת הבנת המאמר שילבנו, בתוך המאמרים ולמטה, הערות ובאורים

©

כל הזכויות שמורות

ליחדיו נמתיק סוד

עמנואל, ארץ ישראל

0527-613-201

העלון יוצא לאור ע"י

בנשיאות כ"ק הארמו"ר מליז'ענסק – רודניק שליט"א

המעוניינות לקבלו באימייל מדי שבוע ישלחו את פרטי האימייל שלהן

לאימייל: matokmedvash@gmail.com

ספר נפש דוד:

"שִׁלְחוּ כִּי" (במדבר יג, ב). כל המפרשים דקדקו על תיבת "כִּי".

ויש לפרש, לפי שבאמת היה סֶכָה מאת השם יתברך שִׁשְׁאָרוֹ דֹּר הַמִּדְבָּר ומשה עמהם במדבר, ולא יכנסו לארץ ישראל, כדאיתא [כמובא] בספרים ^א כמה טעמים.

לכך רמז השם יתברך למשה, שישלח אנשים שיודע ברוח קדשו שאוהבים אותו מאד, ואלו האנשים ודאי יחשבו מחשבות שיחיה משה. ולולי זאת ודאי דור דעה קדושי עליון לא יוציאו דָּבָה על הארץ, וודאי יאמרו שבח הארץ.

אך בני אדם גדולים במעלה, ודבקים מאד באהבת משה הם, אפשר שיעשו עבירה לשמה ויוציאו דָּבָה על הארץ, כדי שיחיה משה. וזהו "שִׁלְחוּ כִּי אֲנָשִׁים", אנשים שהם אוהבים אותך מאד.

(א) כתב האברנאל (בפרשה זו), וזה לשונו:

"יודע הנסתרות הוא ידע שלא הגיע עדיין העת לירשה, כי היה הדור ההוא דור פושע, עובדי העגל, וכופרים בהשגחתו כמה פעמים, ולא היו ראויים לבא לרשת את הארץ, אלא בניהם אשר יקומו אחריהם".

כתב באגרא דכלה (דבור הראשון בפרשת בשלח), וזה לשונו:

"שִׁלְחוּ כִּי אֲנָשִׁים", על פי פשוטו יש לפרש לך ממש, כי כבר ידוע שמאת השם יתברך היתה נסיבה לבלתי בוא משה אדונינו לארץ ישראל, כי גדלה מדרינתו ממדרינת ארץ ישראל, בבחינת הדע"ת, והנה גם דורו היו דור דע"ה נאספו עמו במדבר.

עד אשר יבוא מורה צדק [משיח צדקינו] ויתנהג העולם בבחינה עליונה נוראה מאד, ואז יבוא משה אדונינו עם הדור דיעה שלו, ואין כאן מקום להאריך.

וזה שאמר [השם יתברך] היודע תעלומות: "שִׁלְחוּ כִּי אֲנָשִׁים", שתשלח את האנשים לך ממש, שעל ידי השליחות הלז יתגלגל הדבר שיושלחו לך [כלומר:] שיאספו עמך במדבר, וזה השליחות יגרום זאת, ברוך היודע תעלומות", עד כאן.

וכיון שהבין משה כוונת השם יתברך, עשה כן והוסיף לצוותם: "וְרֵאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מִה הִוא" (שם, פסוק יח). "הַטּוֹבָה הִוא אִם רָעָה" (שם, פסוק יט).

שלכאורה קשה, הלא בזה נשביקש מהם לראות הטובה הארץ, אם רעה? הכנים ספק בלב ישראל, שהקדוש ברוך הוא שִׁבַּח ארץ ישראל תמיד, והוא אומר כמסתפק שמא רעה היא.

אלא שהבין ברמז כוונת השם יתברך, ועשה כן בכיון [במכוון]. וכשם שמעשה מי מריבה (במדבר כ, ב – יג) עשה כן בכוונה לשנות צווי המקום, כמו שיתבאר, אם ירצה ה', שם (בפרשת חקת).

ובזה יבוא על נכון הסדר, שסדר הכתוב מרגלים ל[פני] מִטָּה אבותם [שם, יג, פסוקים ד – טו] הכוונה לפי אמותיהם [ב].

שיש להתבונן על סדר זה.

שתחלה סדרם כתולדתם: ראובן שמעון יהודה^א יששכר, והפסיק בין זְבוּלֹן לִישָׁשכר [כולם בני לאה], ובין אפרים למנשה [בני יוסף בן רחל]. וסידר גד [בן זלפה] לבסוף (פסוק טו) והפרידו מן אשר אחיו (פסוק יג), וזה צריך טעם.

(ב) בני לאה: ראובן, שמעון, לוי, יהודה, יששכר וזבולון.

בני רחל: יוסף ובנימין.

בני בלחה: דן ונפתלי.

בני זלפה: גד ואשר.

והסדר כאן, במרגלים, הוא: ראובן, שמעון, יהודה, יששכר, אפרים [יוסף], בנימין, זבולון, מנשה [יוסף], דן, אשר, נפתלי וגד.

(ג) כתב הדעת זקנים (לבעל הטורים), שמשבט לוי לא נשלח מרגל, לפי שלא היה להם חלק

בארץ ישראל [כמו שכתוב: "וְלֹשֶׁבֶט הַלְוִי לֹא גָתָן מִשְׁחֵה זְנוּלָה יְהוָה אֱלֹהֵי" יִשְׂרָאֵל

הוא זְנוּלָתָם כְּאִשֶּׁר דִּבֶּר לָהֶם" (יהושע יג, לג)], עד כאן.

ויש לומר לפי מה שאכתוב לקמן, שכוונת המרגלים היה כדי שיחיה משה, לפי ששמעו מן הנביאים] אֶלְדָּד וּמִידָד (במדבר יא, כז): "משה מת ויהושע מכניס" (מדרש רבה, במדבר פרשה טו, יט) ^ט.

והנה אמרו במדרש (מדרש רבה, בראשית פרשה צח, ד) אמר יעקב לראובן: "אני איני מקרבך עד שיבוא משה, כיון שבא משה, אמר [משה]: "יִזְזִי רְאוּבֵן וְאֶל־יְמוֹת" (דברים לג, ו) ^ט. אם כן ראובן חפץ יותר בחיי משה מכל השבטים. ועוד שהרי נטל יעקב הַבְּכֹרָה מראובן ונתנה ליוסף, וכשיהושע יכניס את בני ישראל לארץ ישראל] אז יהיה ליוסף שתי מעלות על ראובן: אחת, הבכורה. שנוטל פי שנים.

השנייה, המלכות. שיהושע מלך ישראל ^י.

וראובן היה ראוי ל"יֵתֶר שְׂאֵת", זו בְּכֹרָה, ול"יֵתֶר עֹז", זה מלכות ^י.

(ד) כתב השל"ה (תורה שבכתב, ענין שלוח מרגלים), שבני ישראל לא רצו להיכנס לארץ ישראל משום שידעו שעל ידי זה ילקח מהם משה, ולכן רצו לעכב עוד עמו. וידעו זאת מנבואות אלדד ומידד (כנ"ל בפנים).

"וכן נרמז ליהושע בעצמו שהוא יביאם לארץ, כמו שנאמר בפרשת בשלח: "וַיֹּשִׁיעַ בְּאַזְנֵי יְהוֹשֻׁעַ" (שמות יז, יד), בדפירש רש"י: "המכניס את ישראל לארץ, שיצוה את ישראל לשלם לו את גמולו. כאן נרמז לו למשה שיהושע מכניס את ישראל לארץ". (ה) זה לשון המדרש:

"איני לא מרחקך ולא מקרבך, אלא הרי אני תולה אותך ברפיון עד שיבא משה שכתוב בו: "וּבְמִשְׁהָ עָלָה אֶל־הָאֱלֹהִים" (שמות יט, ג), מה שדעתו רואה לעשות בך עושה כיון שבא משה התחיל מקרבו "יִזְזִי רְאוּבֵן" ^י.

(ו) בברכת משה לשבטים כתוב אצל יוסף: "בְּכֹר עֲזָרוּ הָדָר כֹּחַ" (דברים לג, יז).

על "בְּכֹר עֲזָרוּ" כתב רש"י: "יש בכור שהוא לשון גדולה ומלכות, שנאמר: "אֶף־

אֲנִי בְּכֹר אֶתְנָהוּ" (תהלים פט, כח), וכן: "בְּזִי בְּכֹרִי יִשְׂרָאֵל" (שמות ד, כב).

על "בְּכֹר" כתב רש"י: "מלך היוצא ממנו, והוא יהושע", עד כאן.

וכל זמן שמשה חי, אין בושת ראובן גדול כל כך, אדרבא משה קרבו וברכו.

וכן שמעון. יעקב רחקו, ומשה רמז לו ברכה עם יהודה: "שְׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוֹדָה" (דברים לג, ז), כדאיתא [כמו שכתוב] ב[מדרש] רבה ^[ח].
לכך סידר יחד ראובן שמעון ויהודה, שהיו אוהבים מאד למשה.

(ז) יעקב בירך אותו: "רְאוּבֵן בְּכֹרִי אֶתָּה כֹּזֵי וְרַעֲשִׁית אוֹנִי יִתֵּר שְׁאֵת וַיִּתֵּר עָז" (בראשית מט, ג).

"יִתֵּר שְׁאֵת וַיִּתֵּר עָז", כתב המדרש רבה (בראשית, צט, ו):
"שלושה כתרים היו בידך: הכהונה, והמלכות, ובכורה.
הכהונה דכתיב: "יִתֵּר שְׁאֵת", ואין שאת אלא כהונה, דכתיב: "וַיִּשָּׂא אֶהָרֹן אֶת יָדָיו" (ויקרא ט, כב).
והמלכות, דכתיב: "וַיִּתֵּר עָז", ואין עז אלא מלכות, דכתיב: "וַיִּתֵּן עָז לְמַלְכוּת" (שמואל א. ב, י).

הבכורה, דכתיב: "רְאוּבֵן בְּכֹרִי אֶתָּה" (שם, תחילת הפסוק), ואיבדת אותן.
עוד כתב המדרש רבה (שם, פרשה צח, ד):
"הבכורה היתה שלך, והכהונה היתה שלך, והמלכות היתה שלך.
ועכשיו שחטאת נתנה הבכורה ליוסף, והכהונה ללוי, והמלכות ליהודה."
(ח) לא מצאתי במדרש רבה. אמנם יש בפסיקתא דרב כהנא (נספחים פרשה א), וזה לשונו:

"אחד עשר שבטים בירך משה. ולמה לא בירך לשבטו של שמעון.
לפי שהיה בלבו עליו על אותו מעשה שעשה בשימים.
הרי הוא אומר: "וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁטִים [וַיִּזְזַל הָעָם לְזָנוֹת אֶל בָּנוֹת מוֹאָב]" (במדבר כה, א), "וַהֲזִנָּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וגומר, [כָּא וַיִּקְרַב אֶל אֶזְרִי אֶת הַמְדִּינִית לְעֵינֵי מִשֵּׁה וּלְעֵינֵי כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָמָּה בָּכִים פָּתְחוּ אֶהָל מוֹעֵד"] (שם, פסוק ו) בשביל כך לא בירכו.

ולפי שנשיא יששכר היה שמו: "יִגְאֵל בֶּן יוֹסֵף" (במדבר יג, ז), פירוש רמז שמו כי "יגאל" כמו: "יגעל" ט. פירוש שהיה גועל^ז ומרחיק שיהיה הגואל והמנהיג שיכניסם לארץ ישראל בן יוסף, היינו יהושע. רק היה רוצה שמשה יכניסם לארץ ישראל. לכך סמך לו הושע בן נון, שהוא בודאי לא רצה שיהיה הוא המנהיג, רק [משה] רבו שאתהבו כנפשו.

ואף על פי כן טפלו ליהודה: "וְזאת לַיהוּדָה שְׁמֵעַ יְהוֹנָדָה קוֹל יְהוּדָה", ואין שמע אלא שמעון, שנאמר: "כִּי שְׁמֵעַ יְהוֹנָדָה כִּי שְׁנוֹאָה אֶנְכִּי" (בראשית כט, לג). וכן בבתי מדרשות (מדרש וזאת הברכה), וזה לשונו: "אחד עשר שבטים בירך משה, ולמה לא בירך משה לשבטו של שמעון. שהיה בלבו עליו על אותו המעשה שעשה. ומה היא אותו המעשה שעשה, הרי הוא אומר: "וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁטִים", ובתיב: "וַיֵּשֶׁב אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּכָּה אֲשֶׁר הָכָה אֶת הַמִּדְיָנִית וְאָמַר בֶּן סָלֹא זֵשִׁיא בֵּית אָב לְשִׁמְעֹנִי" (במדבר כה, יד).

ואף על פי כן טיפלו ליהודה: "וְזאת לַיהוּדָה וַיֹּאמֶר שְׁמֵעַ יְהוֹנָדָה קוֹל יְהוּדָה", ואין שמע אלא שמעון, שנאמר: "כִּי שְׁמֵעַ יְהוֹנָדָה כִּי שְׁנוֹאָה אֶנְכִּי". ט) הזהר הקדוש מסביר (פרשת לך לך, סתרי תורה, דף פ עמוד א) שאותיות הדיבור יוצאות מחמש מוצאות הפה: א – אותיות אחה"ע, מהגרון. ב – אותיות בומ"פ, מהשפתים. ג – אותיות גיב"ק, מהחך. ד – אותיות דטלנ"ת, מהלשון. ה – אותיות זסשר"ן, מהשיניים. את האותיות בתוך הקבוצה ניתן להחליף.

לכן, האות "א", משמו "יגאל", מתחלפת לאות "ע" ואז שמו "יגעל".

(י) רש"י (איוב כא, י) כתב:

"כל לשון הגעלה, פליטה הוא. וכן בלשון משנה: "מַגְעִילָן בְּרוֹתְחִין" (מסכת עבודה זרה דף עה עמוד א), עד כאן.

ולפי שראו ברוח הקודש שעתיד שבני ראובן וגד וחצי שבט מנשה להשאר בחוץ לארץ, מפני כבוד משה הקבור עמהם. לכך הפריד מנשה מאפרים [בני יוסף]. כי אפרים ממנו [יצא] יהושע שחיבב ארץ ישראל, והנחיל ארץ ישראל לכל ישראל. ומנשה לא חיבב ארץ ישראל, ונשאר בחוץ לארץ. וסמך בנימין שנבנה בית המקדש בחלקו, אצל אפרים שנבנה משכן שילה בחלקו. ואחר כך וְבֹלֵן. שגם הבית המקדש נקרא: "זבול", כמו שאמר שלמה: "בְּנֵה בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בֵּית יְבֹלֶל" (מלכים א. ח, יג). ואחר כך מנשה. כדי שיהיו בני רחל ולאה יחד. ואחר כך סידר בני השפחות. וסידר כסדר הדגלים: דן אשר נפתלי (במדבר ב, פסוקים כה, כז וכט), וגד [שהיה בכור זלפה] לבסוף. לפי שגד היה עיקר בזה שלא חפץ בארץ ישראל. שלכך הזכיר תמיד בני גד ובני ראובן, כי בני גד היו עיקר. לפיכך, הגם שבדגלים סמך גד אצל ראובן ושמעון, כאן כתבו לבסוף, לפי שהוא בגד יותר בארץ ישראל מכל השבטים. והוא היה עיקר לנחול בעבר הירדן. ועל שם זה אמרה אמו: "בגד" [בפסוק (בראשית ל, יא): "בָּא גָד"], פירוש שבגד בארץ ישראל. כמו שיעקב בגד בה, ולקח שפחה תחת גבירה, כן בן זה הנולד יבגוד בארץ ישראל הגבירה, ויבחר בעבר הירדן.

בהמשך הפרשה כותב הנפיש דוד, וזה לשונו:

יש לבאר טעם סמיכת פרשת מקשיש לכאן.

[ומסביר:] כמו שהמרגלים, הגם שהיה כוונתם לשם שמים, מכל מקום כיון שִׁתְּרוּ אַחֲרֵי לִבָּבָם, מתו.

אלא שהם הכשילו רבים. לכן סמך פרשת מקשיש פה, לומר: הגם שהיה כוונתו לשם שמים, ולזכות את הרבים, כדאיתא [כמו שכתוב] במדרש א', כדי שידעו חומר עון המחלל שבת, מכל מקום נהרג. ללמדנו שאין לתור כלל אחרי הלב לצאת מגדר התורה, הגם שכוונתו לשם שמים.

ולכך סמך גם כן פרשת ציצית לכאן, [משום] דְּכָתִיב [שכתוב] בה: "וְלֹא תִתְּנוּ אֲזָזֵי לְבַבְכֶּם וְאֲזָזֵי עֵינֵיכֶם" (במדבר טו, לט).

(א) בספרי (פרשת שלח, פיסקא קיד, ובמדרש תנחומא, במדבר סימן כג, ובילקוט

שמעוני, במדבר, פרק יב סימן תשמא, ועוד), וזה לשונו:

"יודע היה משה שמקושש במיתה, אבל לא היה יודע באיזו מיתה [מארבע מיתות בית דין] יומת.

ראויה היתה פרשת מקושש שתכתב [גם ללא חטא המקושש] אלא שנתחייב מקושש שתיאמר על ידיו [כדי שיתברר באיזו מיתה מת מקושש]. לכך מגלגלים זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב".

הילקוט שמעוני (במדבר, פרק טו סימן תשמט) מכנה את המקושש: "צדיק".

זאת ועוד, בספרי (פרשת שלח, פיסקא יג) כתב, וזה לשונו:

"רבי יהודה בן בִּתְיָרָה אומר: "עתיד ליתן את הדין כל האומר צִלְפָּחֵד מקושש.

[ומסביר מדוע:] אם מי שאמר והיה העולם כיסה עליו [שאין שמו כתוב בתורה] ואתה

מגלה עליו".

כתב הנועם אלימלך (פרשת שלח, דף עה טור ד), וזה לשונו:

"מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים" (במדבר טו, לב).

"פירוש, לפי שהאדם צריך להיות תמיד במדרגתו שלימה.

אם אשר יהיה טוב, יהיה בשלימות *

או אם חלילה להיפך, [אז] ידע נאמנה שהוא שפל, ועל ידי זה יבא לו הרהור

תשובה, כי יהיה שב מידעתו שידע שחטא ואשם, והתוודה.

והעיקר שלא יהיה מעורב בטוב ורע *

ועל זה נצטווה אדם הראשון: "וּמֵעַץ הַדֹּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִפִּמּוֹ"

(בראשית ב, יז), פירוש, שתלך תמיד [בטוב או, חלילה, בהיפך] באמת *

וזהו: "מְקוֹשֵׁשׁ עֵצִים". פירוש, התחיל הבע"ד [הבעל דבר, שהוא היצר הרע]

לְהַחֲטִיֵּאם ולקושש להם עצים.

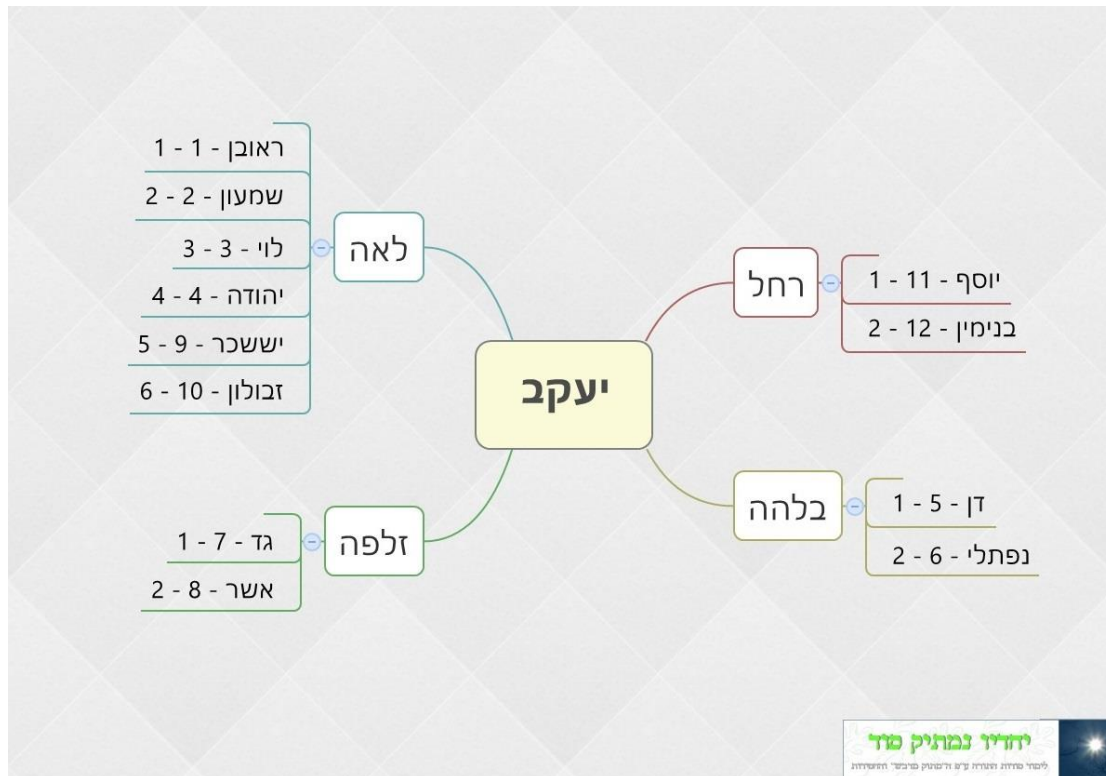
פירוש, ללקוט להם דברים המעורבין טוב ורע, למען הַחֲטִיֵּאם [באופן שיהיה]

בלתי השב, חלילה.

ולזה כתיב: "עֵצִים", לשון רבים.

לרמוז על דברים המעורבין משני עצים, מן הטוב ומן הרע *

לרפואת יהושע בן ר' יעקב משה בתוך שאר חולי ישראל

בני יעקב לפי אמותיהם וסדר הולדתם לאמם ולאביהם יעקב

המעוניינים לארגן שיעור או סדנא שתועבר על ידי
 כ"ק האדמו"ר מליז'ענסק – רודניק שליט"א
 תלמידו, ומי שנתגדל בביתו, של
 המקובל האלקי הרב הצדיק רבי דניאל פריש זצוקללה"ה
 זיע"א

מחבר הפירוש הנפלא מתוך מדבש
 על זֶהַר הַקִּדּוּשׁ, זֶהַר חֹדֶשׁ, תְּקוּנֵי הַזֶּהַר, הַשְּׂמֻטוֹת הַזֶּהַר,
 שַׁעַר הַגְּלוּלִים, אוצרות חיים ועוד
 והוסמך על ידו לְלַמֵּד זֶהַר הַקִּדּוּשׁ עִם פִּירוּשׁוֹ.
 וכן המעוניינים להקדיש שיעור לעילוי נשמת יקירם,
 או המעוניינים לעזור כספית בהדפסת הקונטרסים וספרים, אפשר לעילוי
 נשמה

מתבקשים לפנות למלפון: 0527-613-201
 או לאימייל: matokmedvash@gmail.com

